

ORGANISATORIESE REELINGS VIR FISIESE BEPLANNING

deur J.G.G. GRABE*

1. INLEIDING

Beleid vir fisiese beplanning vind gestalte in, onder andere, die instellings wat deur die Regering geskep word om bepaalde fisiese beplanningsdoelwitte te bereik. In hierdie artikel sal ingegaan word op die instellings wat vir die doel geskep is, te wete die Departement van Omgewingsbeplanning en Energie; die Beplanningsadviesraad; die Ekonomiese Adviesraad; die Wetenskaplike Adviesraad en die Raad op die Omgewing. Verder sal die bydrae van elkeen van hierdie instellings tot die formulering van fisiese beplanningsbeleid aangetoon word.

2. DIE DEPARTEMENT VAN OMGEWINGSBEPLANNING EN ENERGIE

Die behoefte aan 'n instelling op Sentrale Owerheidsvlak om bepaalde fisiese beplanningshandelinge te verrig het bestaan lank voordat die Departement van Beplanning en die Omgewing tot stand gekom het. Sien ook die Pretorius-verslag (1, p. 6). Die snelle verandering in die gemeenskapslewe as gevolg van die vooruitgang op tegnologiese gebied en die gepaardgaande groter vereistes wat aan openbare instellings gestel is, het die behoefte aan die formulering van fisiese beplanningsbeleid op sentrale owerheidsvlak voortdurend beklemtoon en optrede van owerheidsweë afgedwing. Goewermentskennisgewing nr. 1239 van 14 Augustus 1964 wat die instelling van die Departement van Omgewingsbeplanning en Energie aangekondig het, gee 'n aanduiding van die behoefte wat daar bestaan het om owerheidsbeplanningshandelinge in een sentrale instelling te koördineer. Die destydse Eerste Minister het die behoefte soos volg toegelig: "Vanweë die groeiende belang van die gesamentlike beplanning en koördinering van sekere werksaamhede op verskillende terreine en die verkryging van samewerking hiervoor tussen die openbare en private sektore van ons samelewing, word 'n Departement van Beplanning ingestel". Sien Bylaag A.

Die Departement is aanvanklik gestig om owerheidsbeplanning in die algemeen te koördineer, terwyl die Beplanningsadviesraad sowel as die voorgangers van dié Raad gestig is om die Regering te adviseer oor fisiese beplanningsaangeleenthede.

'n Nuusoorsig in Die Transvaler van 10 Desember 1965 lui, onder andere, soos volg:

"Die Regering het besluit om 'n hulpbronne- en beplanningsadviesraad te stig om die Minister van

• Onder-sekretaris, Departement Omgewingsbeplanning en Energie.

Beplanning, Adv. Jan Haak, behulpsaam te wees.

Die raad sal die Minister adviseer oor die bevordering en doeltreffende benutting van die land se hulpbronne op 'n nasionale sowel as 'n streekgrondslag en oor die wyse waarop oorhoofse fisiese beplanning op 'n gekoördineerde grondslag bewerkstellig kan word.

In 'n persverklaring gister in Pretoria sê Minister Haak dat die raad 'n nie-statutêre liggaam sal wees, saamgestel uit hoofde van verskillende staatsdepartemente en -instansies asook lede van die private sektor vanweë hul belangstelling in en kennis van hulpbronne en fisiese beplanning en ontwikkeling.

Met die instelling van die Hulpbronne- en Beplanningsadviesraad beoog die Regering om 'n forum te skep waar die openbare en private sektore gesamentlik - met inagneming van die hulpbronne-potensiaal van die land, die globale fisiese ontwikkelingstendense en probleme van die Republiek - 'n groot bydrae vir die gekoördineerde beplanning en ontwikkeling sal lewer."

Om redes waarvoor dokumentêre bewyse nie gevind kan word nie, het daar 'n omruiling van funksies tussen die Departement van Omgewingsbeplanning en Energie en die Beplanningsadviesraad plaasgevind. Die ontwikkeling het sodanig geskied dat die Departement tans, behalwe vir enkele "vreemde" funksies*, geroepe is om die Regering se fisiese beplanningsdoelwitte te bereik, terwyl die Beplanningsadviesraad die opdrag het om die Regering te adviseer oor owerheidsbeplanning in die algemeen, wat uiteraard ook fisiese beplanning insluit. Sien ook Bylaag B.

Daar word nie beoog om 'n volledige uiteensetting te gee van die ontstaan en die ontwikkeling van die Departement van Omgewingsbeplanning en Energie nie.** Daar sal slegs in hoof-treke verwys word na die huidige organisatoriese indeling van die Departement en aangedui word wat die rol van elke afdeling in die formulering van fisiese beplanningsbeleid is.

* Die Afdeling Energie en Wetenskapontwikkeling wat by gebrek aan beter inskakeling by ander departemente, voorlopig by die Departement van Omgewingsbeplanning en Energie geplaas word. Paragrafe 42 en 49 van die Verslag oor die diensstaatsinspeksie van 28 Februarie 1977 het hierop betrekking.

** 'n Historiese oorsig oor die ontstaan en die ontwikkeling van die Departement van Omgewingsbeplanning en Energie het verskyn in die Tydskrif vir Beplanning, Vol. II van 1976.

Soos uiteengesit in die Verslag oor die Diensstaatinspeksie van 28 Februarie 1977 p. 40 word die Departement in twee takke verdeel, te wete die tak Grondgebruikbeplanning en die tak Bodemontwikkeling. Sien ook Figuur 1. Die tak Grondgebruikbeplanning het ten doel die opstelling van gidsplanne waarin uiteindelik die gebruik van elke stukkie grond in Suid-Afrika aangetoon sal word. Sodanige planne dien as 'n hulpmiddel waarin die huidige gebruik van grond aangetoon word; die toekomstige gebruik in breë trekke aangedui word; waardeur enige verandering in gebruik beheer word en waarmee grond vir bepaalde doeleindes gereël kan word.* Deur hierdie gidsplanaksie lê die Sentrale Owerheid duidelike riglyne neer waarvolgens die doelwitte wat met die fisiese omgewing beoog word, aangedui word. Die opstelling van gidsplanne is 'n omvangryke taak en dit sal 'n geruime tyd duur voordat gidsplanne vir die hele Suid-Afrika opgestel is. Oor 'n langer tydperk beskou, sal gidsplanne stelselmatig 'n duidelike aanduiding verskaf van die Sentrale Owerheid se beleid oor die beoogde ontwikkeling van die totale fisiese omgewing in Suid-Afrika.

Die tweede tak van die Departement van Beplanning en die Omgewing is die tak Bodemontwikkeling. Die tak bestaan uit vyf afdelings, waarvan drie afdelings betrokke is by die beplanning van die fisiese omgewing te wete die afdelings Omgewingsbevordering, Nywerheidsvestiging en Omgewingsbenutting. Alhoewel dit nie die taak van die Departement is om grootskaalse ontwikkeling te onderneem nie, is dit die funksie van die Tak om bepaalde ontwikkeling te stimuleer soos byvoorbeeld by Richardsbaai, Saldanha en Atlantis; om beheer uit te oefen oor die gebruik van grond vir nywerhede en om omgewingsaangeleenthede te behartig. Met die inisiëring van die ontwikkeling van 'n bepaalde gebied het die Sentrale Owerheid die geleentheid om die ontwikkeling te rig sodat dit inpas by die nasionale fisiese beplanningsdoelwitte. Deur self die inisiatief te neem, gee die Sentrale Owerheid gestalte aan die gestelde beleid vir fisiese beplanning. Die ondervinding wat aldus opgedoen word, alhoewel nie altyd identies toepasbaar by alle projekte nie, bied waardevolle inligting en agtergrond wanneer nuwe projekte aangepak word.

3. DIE BEPLANNINGSADVIESRAAD

Daar word nie beoog om 'n volledige historiese oorsig te gee oor die ontstaan en die ontwikkeling van die Beplanningsadviesraad nie, maar om slegs die Raad soos dit tans bestaan te bespreek. Soos aangedui in Bylaag B het die huidige Beplanningsadviesraad op 1 Januarie 1968 deur Kabinetsbesluit tot stand gekom. Die doel met die stigting van die hersaamgestelde Raad, was, in die woorde van die voormalige Eerste Minister, "om op die gebied van fisiese beplanning, groter sentrale rigtinggewing en koördinerende te bewerkstellig". 'n Vernames funksie van die Raad is om te bepaal hoedat die land se hulpbronne optimaal aangewend kan word vir die groeiende bevolking. Dit is ook aan die Raad opgedra om ondersoek in te stel na die verhouding tussen

die Sentrale Regering, die provinsiale administrasie en die plaaslike owerhede op die gebied van fisiese beplanning (Pretoriusverslag). Die inligting wat aldus bekom is, vorm die grondslag waarop die fisiese beplanningsbeleid geformuleer is. Die Beplanningsadviesraad beskik oor geen uitvoerende magte nie en het ook geen personeel tot sy beskikking nie. Alle personeel word deur die Departement van Omgewingsbeplanning en Energie voorsien. Die Beplanningsadviesraad moet die Regering adviseer oor nie slegs aspekte van owerheidsbeplanning in die algemeen nie, maar veral oor fisiese beplanningsaangeleenthede. Hierdie advies tesame met advies wat van elders, soos byvoorbeeld belangegroepes, kerke en politieke partye, ontvang word, stel die Regering in staat om bepaalde riglyne uit te stel waarvolgens die fisiese omgewing georden moet word.

Alhoewel die Departement van Beplanning en die Omgewing ook geroepe is om die Regering van advies te dien oor fisiese beplanningsaangeleenthede, oorvleuel dit nie met die advies van die Beplanningsadviesraad nie. Ook neutraliseer die adviserende funksies van die twee instellings mekaar nie. Daar kan intendeel verskeie redes aangevoer word waarom die Beplanningsadviesraad en die Departement van Beplanning en die Omgewing parallelle bestaansreg het. Ten eerste, skep die besprekings in die Raad 'n forum waarby die toonaangewende owerheidsinstellings, veral instellings waarvan die werksaamhede noemenswaardige invloed op die fisiese omgewing het, die geleentheid om na deeglike beraadslaging, weldeurdagte advies aan die Regering te verskaf. Ten tweede kan aangevoer word dat dit die geleentheid skep tussen owerheidsinstellings om konsensus te bereik oor bepaalde beoogde fisiese ontwikkeling wat dan op die wyse in die beleid gestalte vind. 'n Derde rede is dat dit die Regering die geleentheid bied om die voor- en teenkanting vir 'n bepaalde gebied bekend te maak; om verteenwoordigers uit die openbare sektor in te lig oor wat beoog word en om hulle in staat te stel om die fisiese behoeftes van hulle eie instellings ooreenkomstig die beleid van die Sentrale Owerheid aan te pas.

Vanweë die samestelling van die Beplanningsadviesraad, verkeer dit in 'n gunstige situasie om daadwerklike leiding te kan gesoek word deur middel van die Pretoriuskomitee (1970), wat 'n Hulpkomitee van die Beplanningsadviesraad was, aanbeveel is dat die land se oppervlakte behoorlik ontvanklik gemaak moet word vir die fisiese aspekte van die ontwikkeling wat plaasvind en nog kan volg, deur 'n Nasionale Fisiese Ontwikkelingsplan vir die hele Republiek en so gou as moontlik uit te werk, op te stel en bekend te maak. Hierdie Nasionale Fisiese Ontwikkelingsplan moet so spesifiek as moontlik aanduidend wees van die huidige kennis en denkrigting vir fisiese beplanning. Ook moet dit buigbaar en aanpasbaar wees en voortdurend aangepas word by nuwe ontdekkings, nuwe tegnologiese ontwikkeling, nuwe maatskaplike vereistes en nuwe staatkundige, maatskaplike en ekonomiese denkrigtings. So 'n ontwikkelingsplan bied 'n gerieflike hulpmiddel waardeur die Sentrale Owerheid se beleid vir fisiese beplanning bekend gemaak word. Die Nasionale Fisiese Ontwikkelingsplan (bekend as NFO) is inderdaad opgestel en in 1975 bekendgemaak (3). Dit is 'n bron van inligting vir fisiese beplanningsdoeleindes en dit wil voorkom asof die voorstelle daarin vervat toekomstige fisiese

* Die bepalinge van artikels 4, 6 en 6A van die Wet op Omgewingsbeplanning, 1967 (Wet 88 van 1967) het in hierdie verband betrekking.

wikkeling positief in 'n bepaalde rigting kan laat plaasvind. Die Kabinet het egter tot dusver geen aanduiding gegee dat die voorstelle aanvaar is nie. As gevolg van hierdie verzuim laat die Sentrale Owerheid die geleentheid verbygaan om die voorstelle wat vir fisiese beplanningsdoeleindes voorgelê is, in fisiese beplanningsbeleid te omskep. Indien die Kabinet nie met die advies akkoord gaan nie, moet dit verwerp word sodat nuwe voorstelle gemaak kan word. In hierdie verband merk die Pretoriuskomitee (1970) op dat die NFO "... streeksgewys deur die Kabinet goedgekeur (moet) word en enige verandering, wysiging en aanpassing moet aan die Kabinet vir goedkeuring, verwerping of wysiging voorgelê word".

Daarbenewens is dit in elk geval noodsaaklik dat die voorstelle in die Nasionale Fisiese Ontwikkelingsplan voortdurend op datum gehou word. Die Pretoriuskomitee het ook aanbeveel dat die "Nasionale Fisiese Ontwikkelingsplan... terwyl dit so spesifiek as moontlik aanduidend is van huidige kennis, denkrigtings en planne, altyd buigbaar en aanpasbaar (moet) wees en voortdurend aangepas word by nuwe ontdekkings, nuwe tegnologiese ontwikkeling, nuwe maatskaplike vereistes en nuwe staatkundige maatskaplike en ekonomiese denkrigtings."

4. DIE EKONOMIESE ADVIESRAAD

Die Ekonomiese Adviesraad is net soos die Beplanningsadviesraad deur kabinetsbesluit ingestel en sonder wetlike magte bekleed. Die doel met die instelling van die Raad is om die Regering te adviseer oor die formulering van 'n ekonomiese beleid vir Suid-Afrika.* Die Adviesraad stel van tyd tot tyd ekonomiese ontwikkelingsprogramme vir die land op en sodanige programme is omskryf as "an aid for those individuals and bodies who are entrusted with the formulation of the country's economic development policy, and to serve as a framework, within which the private sector may plan its own economic activities" (4).

Die ekonomiese beleid sowel as die fisiese beplanningsbeleid staan in noue verband met mekaar. Elke fisiese beplanningsaksie het ekonomiese implikasies, want sodra besluit word om die fisiese omgewing in 'n bepaalde rigting te laat ontwikkel kom sake soos die skepping van 'n infrastruktuur, die voorsiening van kapitaal en die beskikbaarheid van arbeid en natuurlike hulpbronne ter sprake. By elke fisiese beplanningsaksie moet die ekonomiese implikasies deeglik in ag geneem word. Daarom is die formulering van fisiese beplanningsbeleid afhanklik van die ekonomiese beleid. Die teenoorgestelde is ook waar te wete dat die formulering van ekonomiese beleid voortdurend moet rekening hou met die fisiese gesteldhede van 'n gebied waarvoor ekonomiese beleid geformuleer word.

* Suid-Afrika se eerste Ekonomiese Ontwikkelingsprogram is in Desember 1964 gepubliseer en die jongste volledige gepubliseerde program is vir die tydperk 1974-1979 opgestel. Die program is aanvanklik elke jaar opgestel, maar na die derde hersiening is daar besluit om slegs elke tweede jaar 'n Program vir Suid-Afrika op te stel. Die huidige Program wat die tydperk 1974 tot 1979 dek is gevolglik die sewende in die reeks.

Anders as by die Beplanningsadviesraad is die private sektor voldoende verteenwoordig in die Ekonomiese Adviesraad.

Die Voorsitter van die Ekonomiese Adviesraad is ook lid van die Beplanningsadviesraad en so ook het die Voorsitter van die Beplanningsadviesraad sitting in die Ekonomiese Adviesraad. Hierdie reëling skep die geleentheid vir die koördinering van die advies ter formulering van 'n ekonomiese sowel as 'n fisiese beplanningsbeleid deur die Sentrale Owerheid.

Die Ekonomiese Adviesraad maak sy advies bekend deur middel van 'n Ekonomiese Ontwikkelingsprogram. Met die opstel van sodanige program word daar gepoog om die medium-termyn groei-potensiaal van die ekonomie te bepaal met inagneming van die noodsaaklikheid om voldoende werkgeleenthede vir die groeiende bevolking te skep en om terselfdertyd genoeg ruimte te laat vir 'n volgehoue verbetering in die lewenspeil van alle bevolkingsgroepe.* Die Streek Ekonomiese Ontwikkelingsprogram is daarop ingestel om die ekonomiese doelwitte op 'n geografiese basis aan te bied. Die geografiese indeling wat gebruik word is dieselfde indeling waarvolgens die land vir fisiese beplanningsdoeleindes ooreenkomstig die Nasionale Fisiese Ontwikkelingsplan gedoen is (3). Met die aanbieding van die inligting ooreenkomstig hierdie indeling word 'n noue korrelasie gestel tussen die ekonomiese en fisiese beplanningsbeleid.

5. DIE WETENSKAPLIKE ADVIESRAAD

Die Wetenskaplike Adviesraad is in 1962 deur kabinetsbesluit in die lewe geroep met die doel om die uitbreiding en toepassing van natuurwetenskaplike kennis, volgens die behoefte en in belang van die land te bevorder.** Die Voorsitter van die Wetenskaplike Adviesraad het, ter wille van die verlangde koördinering, sitting in die Beplanningsadviesraad.

Die rol van die Wetenskaplike Adviesraad by die formulering van fisiese beplanningsbeleid is van indirekte aard en kom slegs ter sprake by advies oor die toekenning van fondse vir wetenskaplike navorsing. Indien die Wetenskaplike Adviesraad sou aanbeveel dat fondse beskikbaar gestel word vir die opleiding van fisiese beplanners, landskapargitekte, bioloë en ander wetenskaplikes wat met die ordening van die bodem te make het, kan sodanige advies wesenslike invloed uitoefen op die beleid vir fisiese beplanning, indien die advies geheel of gedeeltelik aanvaar sou word.

6. DIE RAAD OP DIE OMGEWING

Die Raad op die Omgewing bestaan sedert 1975. Dit is 'n informele Raad en het ontwikkel uit die Suid-Afrikaanse Komitee op Omgewingsbewaring wat in 1972 deur die voormalige Minister van Omgewingsbeplanning en Energie in die lewe geroep is op advies van die Beplanningsadviesraad.***

* Toespraak gelewer deur dr. P.J.D. du Toit van die Ekonomiese Adviesraad op 16 November 1977 te Bloemfontein.

** Diensstaatspeksieverslag 28 Februarie 1977, p. 52.

*** Diensstaatspeksieverslag 28 Februarie 1977, p. 47.

Die Raad is saamgestel uit verteenwoordigers van verskeie staatsdepartemente en ander owerheidsinstellings. Die doel met die Raad is om die Kabinetskomitee op Omgewingsbewaring met advies te dien en aanbevelings te maak oor omgewingsaangeleenthede te wete omgewingsbewaring, omgewingskending, omgewingsbesoedeling en ekologiese aspekte. Uit die advies wat aldus voorgelê word, lê die Kabinetskomitee (met instemming van die volle Kabinet) beleid neer oor die verskillende omgewingsaspekte. Aangesien vóormelde aangeleenthede inherent deel is van die fisiese omgewing, kan die Raad op die Omgewing 'n substantiewe bydrae lewer tot die formulering van fisiese beplanningsbeleid.

7. SAMEVATTING

Van al die organisatoriese strukture wat deur die Sentrale Regering geskep is om 'n bydrae te lewer tot die formulering van fisiese beplanningsbeleid, is slegs die Departement van Omgewingsbeplanning en Energie met regsbevoegdheid beklee en is dit ook die enigste instelling aan wie die administrasie van bepaalde wette toevertrou is. Die ander instansies het deur kabinetsbesluit tot stand gekom en het geen regsbevoegdheid nie. Die advies wat dié instansies lewer, is informeel van aard en die instansies lewer ook geen bydrae by die uitvoering van fisiese beplanningsbeleid nie.

BYLAE A

UITTREKSEL UIT DIE DIENSSTAATINSPEKSIEVERSLAG VAN 1 NOVEMBER 1966 OOR DIE ONTSTAAN VAN DIE DEPARTEMENT VAN BEPLANNING

11. Op 4 Augustus 1964, na afloop van 'n Kabinetsvergadering, het die Eerste Minister 'n persmededeling oor kabinetskommelings gemaak. Daarin het hy die instelling van 'n departement van Beplanning aangekondig en die volgende gesê: 'Vanweë die groeiende belang van die gesamentlike beplanning en koördinering van sekere werksaamhede op verskillende terreine, en die verkryging van samewerking hiervoor tussen die Openbare en Private sektore van ons samelewing, word 'n Departement van Beplanning ingestel. Daarheen sal oorgeplaas word die vakkundige organisasies wat reeds vir die doel op ekonomiese en wetenskaplike gebied ontwikkel is binne die Departement van die Eerste Minister. Die Ekonomiese Adviseur van die Ekonomiese Adviesraad, sowel as die Wetenskaplike Adviesraad sal nog by die Departement van die Eerste Minister ingedeel bly maar hulle sal in die vervolg as Adviseurs van beide die Eerste Minister en die Minister van Beplanning optree. Die verantwoordelikheid van die Staat ten opsigte van die WNNR en die Buro van Statistiek word vanaf die Departement van Handel en Nywerheid na die Departement van Beplanning oorgeplaas. Die Departement van Beplanning sal verder 'n afdeling vir fisiese beplanning insluit. Daarheen word oorgeplaas die beplanningsafdeling van die Departement van Gemeenskapsbou, asook die Groepsgebiederaad met sodanige bepalinge van die Groepsgebiedewet wat met groepsgebiedebeplanning te doen het en met permitadministrasie voor en tot proklamering van sulke gebiede. Sodanige vorderings is egter gemaak met die beplanning van die woongebiede vir die verskillende rasgroepe, dat gebieds-

beplanning op breëre grondslag as dié van ras nou op voorgrond tree. Ook ander aspekte van streeks- of gebieds- of geografiese of fisiese beplanning waarmee verskillende owerhede te doen het, moet n.l. gekoördineer word. Die beste gebruik van omgewings vir bewonings-, industriële of ander doeleindes, met inagneming van die verskillende bevolkingsgroepe, sal as een samehangende probleem benader word met behulp van hierdie Departement wat al die belanghebbende owerhede daarvoor sal saamtrek. Die benaming van die Departement van Beplanning mag nie tot enige misverstand aanleiding gee nie. Dit beteken nie dat hierin alle beplanning vir die land of van alle staatsdepartement of ander organisasies of owerhede gedoen sal word nie. Die teenoorgestelde is waar. Elke staatsdepartement of ander owerheid bly al die beplanningsfunksies en pligte op sy eie terrein behou soos tevore. In die nuwe departement word saamgevat die bestaande gesentraliseerde navorsings- en beplanningswerksaamhede wat tot almal se diens was en bly en wat anders nie sou bestaan nie, asook die taak om die nodige samewerking en koördinasie te bewerkstellig waar beplanningswerksaamhede van soortgelyke aard, bv. ekonomiese of wetenskaplike verrig word deur verskeie owerhede, insluitende waar moontlik, in die private sektor.

BYLAE B

VIR ONMIDDELLIKE VRYSTELLING

PERSVERKLARING DEUR SY EDELE DIE EERSTE MINISTER,
ADV. B. J. VORSTER

HERSAMESTELLING EN FUNKSIE VAN DIE BEPLANNINGSADVIESRAAD VAN DIE EERSTE MINISTER

1. November 1967 het ek aangekondig dat die Hulpbronne- en Beplanningsadviesraad vanaf daardie datum ook aan my verantwoordelik sal wees. Ek het toe ook aangedui dat wanneer die dienstermyn van lede van hierdie Raad op 31 Desember 1968 verstryk, ek aandag aan die hersamestelling daarvan sal skenk in die lig van die rol wat hy in die toekoms behoort te speel.

2. As agtergrond moet ek noem dat nie net hier te lande nie maar dwarsoor die wêreld, het die behoefte aan gekoördineerde nasionale beplanning in die na-oorlogse tydperk in noodsaaklikheid toegeneem. In die meeste lande word gepoog om op Regeringsvlak die mees doeltreffende masjinerie te ontwerp om uitvoering te gee aan die ingewikkelde beplanningsproses in hierdie veld. Sover dit ons land betref, het sentrale beplanning op ekonomiese gebied reeds vaste vorm aangeneem, en dit is ook nou my voorneme om op die gebied van fisiese beplanning, groter sentrale rigtinggewing en koördinering te bewerkstellig, en om daardie rede is besluit om die Beplanningsadviesraad her saam te stel.

3. 'n Belangrike funksie van hierdie Raad sal dus wees om te bepaal hoe die land se hulpbronne optimaal aangewend kan word vir die welsyn van ons land se groeiende bevolking, binne die raamwerk van ons maatskaplike beleid.

Om hierdie doelstelling te kan bereik is daar sekere take wat die Raad homself ten doel sal moet stel. Dit is in die

eerste plek nodig om die studie van die Republiek se hulpbronne in alle vorms waarin hulle voorkom en hulle veelvuldig inwerkinge en onderlinge verband wat reeds deur die vorige Raad aangepak is, voort te sit, met die oog op die bepaling van die benutbare hoeveelhede en die land se behoeftes in die volgende dekades. In hierdie verband is dit ook nodig om vas te stel hoe die infrastruktuur ingerig moet word om hierdie ideaal te verwesenlik. Groot projekte met 'n nasionale inslag sal voortdurend in hierdie lig beoordeel word.

4. As eerste stap in die formulering van 'n nasionale beplanningsbeleid is dit noodsaaklik om in 'n vroeë stadium die onderlinge verhoudings en verdeling van funksies tussen die Regering, die Provinsiale en die Plaaslike owerhede op die gebied van fisiese beplanning te ondersoek. Die Raad sal in hierdie opsig gevra word om aanbevelings in besonderhede te doen binne die breë raamwerk van 'n ooreenkoms wat voortgevloei het uit samesprekings tussen die Minister van Beplanning en die Administrateurs.

5. Die Beplanningsadviesraad, hoewel aan my verantwoordelik, sal via die Minister van Beplanning tot die beskikking van alle Ministeries wees vir advies indien dit verlang word. Omdat hierdie Raad se advies op wetenskaplike grondslag moet berus, sal hy deur die Afdeling Fisiese Beplanning van die Departement van Beplanning, met sekretariële en vakkundige hulp bedien word.

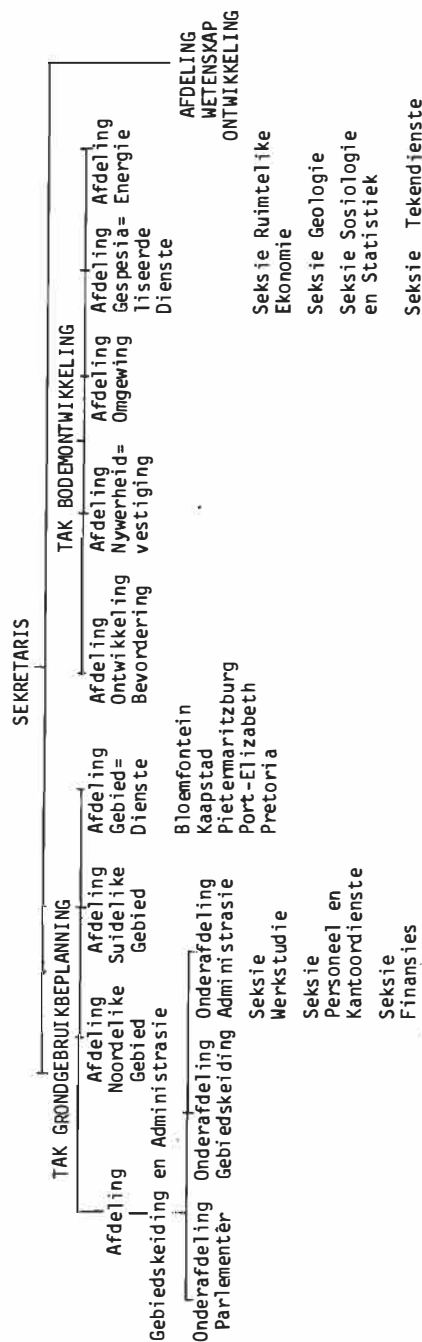
6. Om uitvoering aan sy doelstelling te kan gee, gesien die ondervinding oor die laaste jare opgedoen, en met die oog op doeltreffender werkverrigting, is besluit om die Raad se ledetal te verklein, en om van koöptering en van die komiteestelsel gebruik te maak waar nodig en wenslik. Aangesien dit in elk geval onmoontlik is om direkte verteenwoordiging te gee aan alle instansies wat met fisiese beplanning te maak het of 'n rol daarin speel, is die lede van die Raad gekies in hulle persoonlike hoedanighede uit hoofde van hul breë kennis en ervaring en nie weens hulle direkte verbintenis met beplanningsinstellings nie. Die nasionale karakter van die Raad is met hierdie samestelling wel deeglik in gedagte gehou. Pretoria, 27 November 1968

VERWYSINGS

1. Republiek van Suid-Afrika. Departement van Omgewingsbeplanning en Energie. Desember 1970 : Verslag en aanbevelings oor die verhouding tussen die Regering, Provinsiale en Plaaslike Besture op die gebied van fisiese beplanning. Pretoria (Pretoriusverslag)
2. Diensstaatsinspeksieverslag. 1 November 1966.
3. Republiek van Suid-Afrika. Departement van Beplanning en die Omgewing : Nasionale Fisiese Ontwikkelingsplan. 1975. Staatsdrukker, Pretoria (N.F.O.)
4. Republiek van Suid-Afrika. Departement van Beplanning en die Omgewing : Ekonomiese ontwikkelingsprogram 1972-1977. Staatsdrukker, Pretoria.

OOHOFSE ORGANISASIE VAN DIE DEPARTEMENT VAN BEPLANNING EN DIE ONGEWING

- FUNKSIES :
1. BEPAAL DIE GEBRUIKSBESTEMING VAN DIE BODEM
 2. ORDEN DIE ONTWIKKELING VAN DIE BODEM
 3. Lewer gedentraliseerde dienste
 4. Verskaf gespesialiseerde hulpdienste
 5. Lewer algemene hulpdienste
 6. Verseker die optimale benutting van energiebronne
 7. Orden die aanwending van die wetenskap

FIGUUR 1